

TĚŠÍNSKÉ
DIVADLO
ČESKÁ SCÉNA

Alois Mrštík a Vilém Mrštík

RO(C)K NA VSI & ČECHOMOR

A portrait of Miroslav Liška, a man with a grey beard and mustache, wearing a brown flat cap, a dark vest over a white shirt and patterned tie, and a grey tweed jacket. He is looking slightly to the right. The background is dark and out of focus.

Miroslav Liška

Zdeněk Klusák

**Ředitel Těšínského divadla
Umělecký šéf České scény
Dramaturgyně České scény**

Petr Kracík
Miroslav Liška
Magdalena Marie Franková

Alois Mrštík, Vilém Mrštík

Premiéra 31. ledna 2026

RO(C)K NA VSI & ČECHOMOR

Dramatizace

Režie

Scénografie

Kostýmy

Hudba

Hudební spolupráce

Hudební nastudování

Pohybová spolupráce

Dramaturgie

Miroslav Krobot

Petr Kracík

Jaroslav Milfajt

Marta Roszkopfová

Karel Holas / František Černý

kapela Čechomor

Miroslav Liška

Gabriela Klusáková

Magdalena Marie Franková

OSOBY A OBSAZENÍ

VRBČENA

MACECHA

ANEŽKA

MARYŠKA

Sestra AMÁTA

FRAU EBR

RYBÁŘKA

STAŘENKA

CIHLÁŘKA

BARBORA

HANČA

RYBÁŘ

Petra Frydrych

Lenka Kucharská Sedláčková

Bára Kuboň Vidomská

Barbora Sedláčková

Adéla Krulíková

Šárka Hrabalová

Barbara Szotek-Stonawski

Lenka Wacławiecová

Jolana Ferencová / Daniela Blašková

Katarzyna Kluz / Daniela Blašková

Dorota Bartnicka

Dušan Urban

STAROSTA
ANTOŠ
KRIŠTOF
MARTIN
HRABÁLEK
KUNZ
CHALUPA
FARÁŘ
VRBKA
STÉSKAL
František PSOTA
JANEK
Honza PAZDERKA

TANEČNICE

Dětské role hrají děti z Pěveckého studia TDKC

Představení řídí
Text sleduje

Miroslav Liška
Tomasz Władysław Przybyła
Zdeněk Hrabal
Petr Sutorý
Zdeněk Klusák
Miloslav Čížek
Josef Bičíště
Vítězslav Kryške
Denis Kuboň
Tomáš Hába
Tomasz Bezecny
Kryštof Malec
Martin Salamon

Anna Nemcová / Barbora Nemcová
Karolina Filipczyk / Sofie Sklářová
Tereza Loterová / Zuzana Zientková

Edita Jelínková / Elisabetha Sýkorová
Eliška Kubásková / Eliška Milichová
Gabriela Marie Sierotová / Jakub Jícha
Julie Družbová / Julie Kučová
Karolína Martynková / Malvína Válková
Maxim Jadloviský / Stella Jakus
Tina Šafářová / Tobiáš Wantulok
Žofie Kučová

Dominik Grác
Pavla Cwiertková

Denis Kuboň

Tomasz Władysław Przybyła

Katarzyna Kluz, Zdeněk Hrabal, Kryštof Malec

Jolana Ferencová, Barbara Szotek-Stonawski

Adéla Krulíková, Miloslav Čížek

Alois a Vilém Mrštíkové

Bratři se narodili v Jimramově na Českomoravské vrchovině. Pocházeli z rodiny ševce a švadleny a měli ještě další dva bratry; František se stal lékárníkem a Norbert vystudoval medicínu, věnoval se ale také překladatelství a psaní fejetonů.

Nejstarší Alois [1861—1925] vystudoval učitelský ústav v Brně a působil jako učitel v Liskovci u Brna, v Rakvicích u Břeclavi nebo jako podučitel v Hrušovanech u Brna a v Těšanech. Povahou byl pragmatik, s důsledností dohlížel na rodinnou kasu, zároveň ale vynikal schopností rozpoznávat lidské povahy. V roce 1889 byl jmenován správcem školy v Divákách u Hustopečí, kam se postupně nastěhovala celá rodina. Byl autorsky velmi plodný: psal prózu, dramata, žánrové obrazy, cestopisy i memoárové črty. Tvořil v duchu realismu a soustředil se především na sociální a etické konflikty na pozadí každodenního života.

Mladší Vilém [1863—1912] byl naprostý opak svého bratra. Byl citově nestálý, vznětlivý, potýkal se s depresemi, melancholií a stíhomamem. V Praze nastoupil na práva, studium však nedokončil — pobyt ve městě na něj silně doléhal psychicky. Vystupoval proti nesmyslnému bourání pražských památek, které nerespektovalo jejich kulturní hodnotu, a nedokázal srůst s cha-

rakterem města. Vrátil se proto na Moravu. Oženil se s Boženou Pacasovou, která byla rovněž aktivní autorka, překladatelka a spolu s Vilémem napsala několik dramat. Po jeho smrti pak vydala také *Vzpomínky*, které mimo jiného zachycují její život v rodině Mrštíků. Alois se obával, že manželství jeho bratra poznamenají Vilémovy problémy a bouřlivá povaha; do jisté míry byl jeho odhad přesný. Vilém boj s démony prohrál a svůj život ukončil mezi včelami, o něž se s láskou staral.

Navzdory temnotě, která ho stravovala, dokázal napsat několik významných děl; kombinoval impresionistickou lyriku s realismem, věnoval se literární teorii, popularizoval a překládal ruský a francouzský realismus, zejména díla Fjodora M. Dostojevského a Émila Zoly.

Daniela Blašková, Dorota Bartnicka

Miroslav Liška, Miloslav Čížek, Zdeněk Hrabal

Josef Bičíště, Tomáš Hába, Zdeněk Klusák

Lenka Waclawiecová

Tomasz Władysław Przybyła, Barbora Sedláčková

Kronika moravské dědiny i lidského bytí

Románová kronika *Rok na vsi* vycházela v letech 1903—1904 v časopise Květy. Zachycuje cyklus jednoho roku od podzimu do léta v kulturní oblasti na pomezí Hané a Slovácka, přičemž inspirací byly především Diváky a jejich obyvatelé. Dílo vznikalo přibližně deset let.

Román je členěn podle ročních období, měsíců, svátků i jednotlivých postav. Střídají se epické pasáže, lyrické popisy fauny a flóry a národopisné záznamy. Hlavním tvůrcem byl Alois, který byl zpočátku uváděn jako jediný autor. První knižní vydání obsahovalo následující věnování, k němuž se Alois odkazoval, když začal bratra uvádět jako spoluautora: *Svému bratru Vilému Mrštíkovvi připisuje toto dílo autor. Milý Viléme! Vedls mne tam, kam jsem toužil svými sny: na umění učils mne hledět jako bratr a vzácný přítel. I na této knize máš svůj lví podíl a vším právem podepisuji na něm tvé spolupracovníctví. Nebylo archu, nebylo odstavce, abys se mnou nebyl promyslíl a nepřidal své oživující krve a barvy. Nejen z lásky a přátelství připisuji Ti svou mnohaletou práci, ale také pro zásluhy, jež o dílo máš. Měj ze společné naší práce takovou upřímnou radost, jako ji má Tvůj Alois*

Božena Mrštíková ve svých *Vzpomínkách* uvádí, že bratři hledali inspiraci v lidových tradicích — navštěvovali tancovačky, slavnosti, společenské akce a prohlubovali znalost nářečí i zvyků. Přítomnost Aloise zde někdy vyvolávala pobouření, protože jako učitel měl představovat autoritu.

Podle Mrštíků byla vesnice morálně hodnotnějším prostředím než město. Město podle nich vedlo k úpadku, kariérismu a povrchnímu jednání. Vesnice, ačkoli ohrožována městskými vlivy, měla podle nich větší šanci na morální obnovu díky kontaktu s přírodou a jejím přirozeným řádem, který je nadřazený lidské morálce. Tvůrčí a společenská činnost bratří se také snažila o rozvoj jejich milované vsi — založili v Divákách knihovnu a postupně z vesnice udělali moravské kulturní centrum. Jak dokazuje román, nesnaží se toto prostředí naivně idealizovat: uvědomují si, že je to prostředí, v němž lze najít různé povahy, slabosti a konflikty. Je to ovšem také místo, kde figuruje kolektiv — základní jednotka zdravé a morálně silné společnosti, která je navzdory selháním jednotlivců hybatelem života. Dramatizace tohoto díla vyžadovala výrazné zredukování děje i postav a schopnost odhalit dramatický děj

v precizní kronikářské stylizaci Aloise. Tuto proměnu jako první úspěšně dokonal Miroslav Krobot, a to pro Národní divadlo, kde byl titul uveden v jeho režii v roce 1993. Na dramatizaci pracoval deset let — stejně jako autoři předlohy.

Krobot si uvědomoval, že román je příliš kronikářský a málo dramatický, postupně tak vybral nejzásadnější motivy, některé postavy spojil, jinde zhustil děj. Podařilo se mu však zachovat mozaikovitou strukturu románu, důraz na kolektiv i každodennost. To nejvýraznější, co je spojovalo, byly motivy lásky, víry a přírody. Ve svých dopisech zdůrazňuje, že postavy nesoudí. Jejich hříchy nejsou hříchy rozmařilosti či cynismu, ale nutnosti. Byly spáchány proto, že „to nešlo jinak“.

Vladimíra Kučerová, Rok na vsi a jeho dramatizace
Johana Kudláčková, Rok na vsi [divadelní program ND 1993]
Bratři Mrštíkovi a Diváky, sbírka textů

Lenka Kucharská Sedláčková

Miroslav Liška

Šárka Hrabalová, Vítězslav Kryške

Bára Kuboň Vidomská

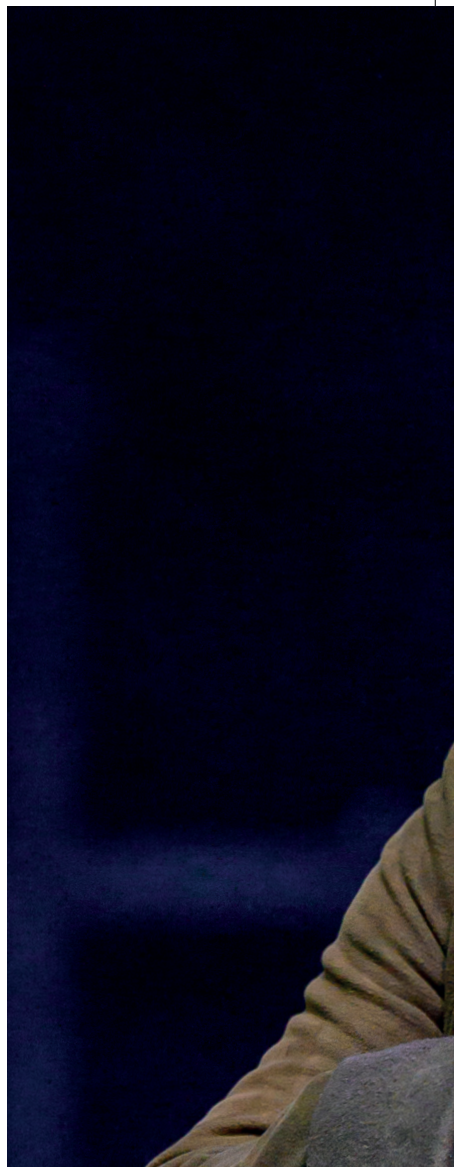
Z dopisu Miroslava Krobota Martě Roszkopfově

Hříchy v Habrůvce jsou trochu jiné než hříchy tohoto světa. Jsou spáchány přinejmenším z vášně, ne jako bezduché sexuální cvičení. To nejsou hříchy z rozmařilosti, cynismu, z pocity, že je všechno dovoleno. Jsou to hříchy, které byly spáchány, protože to nešlo jinak. Farář tohle ví, proto miluje svou Habrůvku. Případá mi důležité hrát dnes o velikosti „všedních“ osudů těchto lidiček, o důslednosti, s jakou propadají svým vášním a utkvělostem. Pro mě je podstatný způsob, jak to činí: bez fňukání, věcně a tiše. Trpí jako zvířata. Nepředvádějí svou tragiku, ani ji neskrývají. Neprodukují se a nehrají divadýlka. V tom je mám rád a obdivuji je. To je pro mě Morava. Ticho. Zpěv a pak dlouhé trpělivé ticho.

Věčný koloběh. Všechno plyne, čas běží, představení by mělo začít a skončit tak přirozeně, aby bylo jasné, že nic nezačíná a nic nekončí...

... a dost.

Johana Kudláčková, Rok na vsi [divadelní program ND 1993]

Dušan Urban, Petra Frydrych

Martin Salamon, Barbora Sedláčková, Tomasz Władysław Przybyła, Kryštof Malec

Dušan Urban, Barbara Szotek-Stonawski

A person with light-colored hair tied back, wearing a heavily worn, dark brown leather jacket over a green scarf, is seated in profile. They are holding a large, shiny metal bowl with both hands. The background is dark and indistinct, possibly a stage or a dimly lit room. The lighting is dramatic, highlighting the textures of the jacket and the metallic sheen of the bowl.

Tomasz Bezecny

Miroslav Liška

Rozhovor s režisérem Petrem Kracikem

Česká scéna obnovuje titulem *Ro(c)k na vsi* svou činnost na domácí půdě. Jak se nové technické prvky promítly do přípravy inscenace?

Základní technickou změnou v Těšínském divadle je proměna jeviště a hlediště. Jeviště se trochu přiblížilo k divákům, sice o pár decimetrů, ale i to je znát: zlepšuje se tak kontakt s divákem. Podlaha jeviště je tvořena z olšového dřeva. Mnozí místní si myslí, že je to na počest řeky Olše. To mě vůbec nenapadlo, protože jsem toto dřevo vybral pro jeho technickou vlastnost — je velmi odolné, pružné, ale hlavně... když do něho vyvrátíte díru, umí se zatáhnout tak, že to po čase nepoznáte. Ale když o tom tak přemýšlím, tak to s krajem a lidmi přece jenom souvisí. Ta odolnost a poctivě zatnutí. Dalšími důležitými prvky jsou nová elevace sálu, výborná akustika a hlavně otevřená světelná a zvuková kabina. A když k tomu přidáte nové světelné rampy s moderními světly, pak je jasné, že technicky inscenace budou vyznívat mnohem lépe než před rekonstrukcí.

V aktuální inscenaci se setkává soubor České scény s kapelou Čechomor; vy už jste s nimi ale spolupracoval. Jak jste se seznámili? Na jakém projektu jste pracovali naposledy?

S celou kapelou jsem zatím ještě nespolupracoval. Pouze s jejím předním členem Karlem Holasem a také s Radkem Pobořilem. Myslím, že naší poslední společnou prací bylo hudební vystoupení v inscenaci Maxima Gorkého *Letní hosté*, kde se Karel Holas projevil jako ryzí divadelník. Cítil, že v připravované inscenaci nejsme všichni společně naladěni, že na nás dolehla v posledním týdnu těžká krize, která začala zatemňovat do té doby výborné herecké výkony i celkové vyznění inscenace. Karel začal hudebně improvizovat a nabízet jednoduché hudební motivy, které vedly k odlehčení hereckého projevu, ke zjednodušení psychologické hry a celkovému radostnému pocitu. Byl to průlom a velký obrat v uměleckém vyznění inscenace. Bomba.

Petr Kracik

Karel Holas, Matěj Lienert, František Černý, Lukáš Čunta, Jan Kolář

Spolupráce s populární kapelou, která navíc objíždí koncertní štace, není jednoduchá. Mohl byste divákům trochu přiblížit, co všechno vyžaduje příprava takového projektu?

Na celém projektu pracuji s naším obchodním oddělením již přes rok. Myslím, že nebyl velký problém se domluvit na vystoupení Čechomoru po umělecké stránce: to např. znamená, jak kapela bude fungovat v inscenaci, co bude hrát za skladby, kdo bude za naše divadlo s nimi naživo zpívat a jaké to celé bude mít vyznění. Vzhledem k tomu, že se Karlovo nadšení pro divadelní práci vůbec nezměnilo, to nebyl problém. Nejsložitější byly smluvní a organizační záležitosti. Tím nemyslím finanční nároky, to jsme se také dohodli velmi rychle a skupina Čechomor k nám byla výrazně velkorysá. Ale najít 10 vhodných termínů, kdy se nám mohou jako skupina věnovat a aby to bylo těsně po otevření Těšínského divadla, to byl velký logistický problém, ale zvládli jsme to. A pak už následovaly jen tzv. drobné logistické záležitosti: pronájmy hotelu, pronájmy sálů, zvukových aparatur a ostatní procedury, které předcházejí přípravě hudebního představení. Ale v tomto je Těšínské divadlo velmi zkušené a profesionální těleso, které bude mít tu čest spolupracovat s významnou hudební skupinou, jako je Čechomor.

Ro[c]k na vsi je vaší stou režíi. Když se podíváte zpátky, co nejvýrazněji formuje a ovlivňuje váš režijní rukopis? A co pro vás znamená profese režiséra?

Když jsem to na zkoušce vyslovil, hned jsem si uvědomil, jaké z toho budu mít problémy. Například že to budu muset nějak dokázat. Naposledy jsem to totiž počítal před 10 lety. A nyní, asi měsíc před otevřením divadla, když jsem nemohl den před zahájením zkoušek na tuto inscenaci hrůzou spát, jsem to zkusil spočítat znovu a v polospánku mi to vyšlo na stovku. Dneska si tím vůbec nejsem jistý, myslím tou přesností, ale to je jedno. Čím více pracuji, tím mám větší pocit, že se moje inscenace sobě podobají, že pracuji na stejném tématu, že tvořím celý cyklus sobě podobných inscenací. Tím je asi definován můj režijní rukopis, který vždy vycházel z pečlivé a hlavně srozumitelné interpretace, která ctíla dobu a autora a dávala prostor herecké práci. Herec je činitel souznění diváka s autorem a režisér koordinátor tohoto setkání... a tvůrce naděje. Aspoň v mém případě. Snažím se herce inspirovat komentáři, které vycházejí z mých vlastních zkušeností, a rád jim připomínám, že v hledišti sedí mnoho lidí, kteří o skutečném životě vědí více než celý náš soubor.

Barbara Szotek-Stonawski, Kryštof Malec, Tomasz Władysław Przybyła

Velmi častým prvkem ve vašich inscenacích je lidovost, která se propsala do *Gazdiny roby*, *Maryši*, *Komedie o umučení [...]*, ale i do dalších titulů. Co pro vás znamená? Čím může obohatit současné publikum?

Jak napsal jeden z kritiků, a nemyslel to nijak škodolibě, jsem jeden z posledních tvůrců realistického divadla. Asi to bude pravda. Když po hrozných osmdesátých letech plných omezení vtrhl v devadesátých letech na česká jeviště evropský postmodernismus, zůstal jsem v generaci skoro jediný, který nepřistoupil na hru, že hlavním strůjcem inscenace je pouze režisér, jeho sny a záluďné interpretace. Trval jsem na poslání lidového divadla, které pracovalo sice s minimální opulentností, zato s otevřeným srdcem a se skutečným hrdinou, který vyjadřoval přítomné pocity z doby, jež byla a stále je vymknuta z kloubů a šílí. To mi sice nepřineslo žádné pocty, ale zachovalo mi to důležité: přízeň diváků.

Vybavíte si nějaké konkrétní situace nebo realizace, které ve vás dodnes výrazně rezonují? Máte ještě nějaké režijní sny nebo resty?

Divadlo se vždy odehrává v přítomném čase, ve kterém hrdinové okamžiku jednají slovem a činy. Na konci děje však padne opona a divadlo končí. Končí i bezprostřední zážitek z právě odehrané inscenace, jen v divácích vše pomalu doznívá. A dotkne-li se ho téma inscenace výrazně či bytostně, pak může doznívat i dlouho.

I já mám v sobě několik takových chvil, kdy jsem prolnul s tématem inscenace. Není jich mnoho, ale jsou tam. A stále ještě doznívají... V předcházejících řádcích jsem takto vzpomínal na Gorkého *Letní hosty*, k tomu „doznívání“ mohu přiřadit i *Ledovou sprchu*, *Peer Gynta*, *Hamleta*, *Gazdinu robu*, *Prodanou nevěstu*, *Mefistu* či jiné...

Vaše divadelní kořeny tkví v ochotnickém divadle. Chtěl byste se k němu ještě někdy vrátit?

Ochotnické divadlo se za padesát let v mnohém změnilo a v něčem zůstalo stejné. Já spíše užívám názvu amatérské divadlo, ale to amatérské už také zcela není, protože mnohá divadla jsou více provázána profesionalitou, ať už uměleckou, nebo svou logistikou. Tam je velká proměna. Co zůstalo, je velká soutěživost a obrovská pospolitost, což se projevuje četnou účastí na mnoha přehlídkách. Já tento krásný fenomén sleduji s obdivem, občas přijmu i účast na hodnocení: patřím k mírným a laskavým hodnotitelům. To je vše. A vstoupit do toho všeho znovu, jako jsem to učinil v roce 1976 jako osmnáctiletý chlapec, který vtrhl do divadla a bořil ho krásnou nedokonalostí a neznalostí, to už bych asi nedovedl.

Zdeněk Hrabal

Petr Sutory

Zdeněk Klusák, Katarzyna Kluz

Petra Frydrych, Dušan Urban

Ředitelka provozu a ekonomiky Ing. Iris Heclová

Šéf jevištního provozu Roman Sekula

Šéf provozu světél a zvuku Vladimír Rybář

Vedoucí dekorační dílny Kristina Libosková

Vedoucí krejčovny Karin Kohutková

Vedoucí vlásenkárny Šárka Szeligová

Vedoucí rekvizitárny Josef Kurek

Vedoucí garderoby Jana Černá

Světla Robert Kurkiewicz / Dariusz Molicki

Zvuk Dominik Malyjurek / Martin Hronek

Vlásenky Milena Faltová

Rekvizity Ivana Kolondrová

Garderoba Jana Černá / Monika Minarzová

Jevištní technika Jiří Ponča / Jindřich Tesarczyk / Martin Hronek / Jiří Gebhart

Ředitelka obchodu a komunikace MgA. Kateřina Mertha

Šéf obchodního oddělení Mgr. et Mgr. Daniel Jeleň

Redakce programu Magdalena Marie Franková

Jazyková korektura Martina Bojdová

Foto Miroslav Pawelek

Grafický zlom Leona Labajová

Tisk KLEINWÄCHTER holding s.r.o., Frýdek-Místek

Autorská práva k dramatickému textu a překladu v České republice
zastupuje Aura-Pont s. r. o., Vestařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

Inscenace vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky,
Moravskoslezského kraje a města Český Těšín.

Požírování zvukových nebo zvukově obrazových záznamů je zakázáno!

Barbara Szotek-Stonawski, Lenka Wacławiewiczová

Josef Bičiště, Vítězslav Kryške, Adéla Krulíková, Petr Sutorý

Lenka Wacławieczová, Dušan Urban, Šárka Hrabalová

VSTUPENKY, PŘEDPLATNÉ, DÁRKOVÉ KARTY

POKLADNA NA NÁMĚSTÍ

náměstí ČSA 10, Český Těšín

úterý—pátek 13:00—16:00

+420 558 668 195 / kasa@tdivadlo.cz

POKLADNA V DIVADLE

Ostravská 67, Český Těšín

úterý—pátek 8:00—12:00

+420 596 410 070 / kasa@tdivadlo.cz

TĚŠÍNSKÉ DIVADLO ČESKÝ TĚŠÍN, p. o.

Ostravská 67, 737 35 Český Těšín

+420 558 746 022/23

obchodni@tdivadlo.cz

www.tdivadlo.cz

Č E Š K Ý T Ě Š Í N

